

Journal of Intelligent Procedures in Electrical Technology Vol. 16/ No. 61/ Spring 2025 P-ISSN: 2322-3871, E-ISSN: 2345-5594, http://jipet.iaun.ac.ir/

https://dorl.net/dor/20.1001..... Research Article

Presentation of a Design Algorithm and Implementation of Pulse Power Generator Using Magnetic Pulse Compressor

Mohamad Dehghanian^{1,2}, M.Sc., Amir Baktash^{1,2}, Assistant Professor

¹Department of Electrical Engineering- Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran ²Smart Microgrid Research Center- Najafabad Branch, Islamic Azad University, Najafabad, Iran md3.dehghanian@gmail.com, abaktash@pel.iaun.ac.ir

Abstract

In many applications, it is necessary to transfer electrical energy to the load as a pulse with a high voltage level. Conventional switches such as semiconductors cannot be used for these applications due to voltage or speed limitations, and therefore saturable inductors must be used. These inductors act like a short circuit at the moment of saturation and play the role of a connected switch. By designing a circuit called magnetic pulse compressor (MPC), this feature can be used to produce voltage pulses with a small width and a large amplitude. The study of the structure of magnetic pulse compressor is mentioned in this article and an algorithm for its design is proposed. By using this algorithm, an efficient compressor circuit can be designed for any application and with the characteristics of magnetic materials. To show the correct operation of the algorithm, a compressor circuit sample has been designed and simulated. The output pulse of the desired circuit for a 5 Ω resistive load has an amplitude of 500 volts and a width of 500 nanoseconds. To validate the proposed method, a laboratory sample is made. The results show that the magnetic switches have an acceptable performance and the proposed algorithm is also successful in designing the compressor circuit.

Keywords: compressor, magnetic pulse, magnetic switches, pulse power generator

Received: 19 July 2022 Revised: 21 September 2022 Accepted: 16 November 2022

Corresponding Author: Dr. Amir Baktash

Citation: M. Dehghanian, A. Baktash, "Presentation of a design algorithm and implementation of pulse power generator using magnetic pulse compressor", Journal of Intelligent Procedures in Electrical Technology, vol. 16, no. 61, pp. 111-126, June 2025 (in Persian).

https://dorl.net/dor/20.1001..... مقاله پژوهشی

ارایه یک الگوریتم طراحی و پیادهسازی مولد توان پالسی با استفاده از فشردهساز پالس مغناطیسی

محمد دهقانیان ^{۱۰}۲، دانش آموخته کارشناسیارشد، امیر بکتاش ^{۱۰}۲، استادیار

۱- مرکز تحقیقات ریزشبکههای هوشمند- واحد نجفآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجفآباد، ایران ۲- دانشکده مهندسی برق- واحد نجفآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجفآباد، ایران md3.dehghanian@gmail.com, amir.baktash@gmail.com

خلاصه: در بسیاری از کاربردها نیاز است تا انرژی الکتریکی بهصورت پالسی با سطح ولتاژ بالا به بار منتقل گردد. استفاده از کلیدهای مرسوم مانند نیمههادیها به دلیل محدودیت ولتاژ یا سرعت برای این کاربردها مقدور نیست و لذا باید از سلفهای اشباع پذیر استفاده شود. این سلفها در لحظه اشباع مانند اتصال کوتاه عمل کرده و نقش یک سوییچ وصل را بازی می کنند. با طراحی یک مدار تحت عنوان فشرده ساز مغناطیسی پالس (MPC) می توان از این خاصیت برای تولید پالسهای ولتاژ با عرض کم و دامنه زیاد استفاده نمود. بررسی ساختار فشرده ساز مغناطیسی پالس در این مقاله اشاره شده و یک الگوریتم برای طراحی آن پیشنهاد شده است. با استفاده از این الگوریتم می توان برای هر کاربرد و با داشتن مشخصات مواد مغناطیسی، یک مدار فشرده ساز کارآمد طراحی کرد. برای نشان دادن عملکرد صحیح الگوریتم یک نمونه مدار فشرده ساز طراحی و شبیه سازی شده است. پالس خروجی مدار مورد نظر برای یک بار مقاومتی ۵ اهمی دارای دامنه ۵۰۰۰ ولتی و عرض ۵۰۰۰ نانو ثانیه ای است. برای اعتبار سنجی روش پیشنهادی، یک نمونه آزمایشگاهی ساخته شده است. نتایج حاصل نشان می دهند که کلیدهای مغناطیسی عملکرد قابل قبولی داشته و الگوریتم پیشنهادی نیز به خوبی در طراحی مدار فشرده ساز می ده که کلیدهای مغناطیسی

كلمات كليدى: پالس مغناطيس، فشرده ساز، كليدهاى مغناطيسى، مولد توان پالسى

تاریخ ارسال مقاله: ۱۴۰۱/۴/۲۸ تاریخ بازنگری مقاله: ۱۴۰۱/۶/۳۰ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۸/۲۵

نام نویسندهی مسئول: دکتر امیر بکتاش **نشانی نویسندهی مسئول:** نجفآباد- دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجفآباد- دانشکده مهندسی برق

۱– مقدمه

فشردهساز مغناطیسی پالس^۱ (MPC) عبارت است از یک کلید مغناطیسی که بر اساس مشخصه مغناطیسی غیرخطی مواد فرومغناطیس کار می کند [۱،۲،۳]. این کلیدها شامل یک سیم پیچی بر روی یک هسته فرومغناطیس است که در ناحیه اشباع نشده، اندوکتانس بالایی از خود نشان داده و درحالت اشباع این اندوکتانس شدیدا افت می کند. این دو حالت متناظر با حالت-های قطع و وصل یک کلید ایدهآل هستند. گرچه این کلیدها نیز مانند بسیاری از کلیدهای واقعی دیگر عملکرد ایدهآلی از خود نشان نمی دهند ولی به دلیل مزایایی که دارند برای کاربردهای پالسی فشارقوی گزینه مناسبی هستند. این هستهها پیچیدگی کمی برای پیادهسازی دارند و قابلیت اطمینان آنها بالاست و به راحتی آسیب نمی بیند و همچنین ولتاژها و جریانهای بالا را به خوبی تحمل می کنند. این موارد مهمترین ویژگیهایی هستند که میتوانند MPC را به گزینه خوبی در سیستمهای توان پالسی به عنوان یک کلید تبدیل کنند [۵،۴]. سیستمهای توان پالسی با امکان ذخیرهسازی پیوسته حجم گستردهای از انرژی ماکروویو پرقدرت، ایجاد و شتابدهی پرتوهای یونی، منابع پرقدرت ماورای صوت جهت تخریب صخرها، منابع تولید

نفت، پاستوریزاسیون الکتریکی شیر۲، تولید اشعه ایکس، کاربردهای زیستمحیطی و بسیاری موارد دیگر است [۸،۹]. تاکنون مطالعات مختلفی در زمینه سیستمهای توان پالسی ارائه شده است [۱۰،۱۱،۱۲]. در مرجع [۱۳] یک مولد نانوثانیهای ولتاژ بالای تکرار شونده تک-قطبی و فشرده که براساس ترانسفورماتور پالسی اشباع پذیر ۳ و کلیدهای مغناطیسی است طراحی و بهینه سازی شده که به علت مزایای بسیار موجود در کلید مغناطیسی، این امکان ایجاد شده که از توان پالسی تولید شده به-وسیله فشردهساز پالس مغناطیسی در کاربردهای صنعتی و نظامی بسیاری استفاده شود. در مرجع [۱۴] ویژگیهای عملکردی کلید مغناطیسی مطالعه شده و روش کنترل جریان ریست برای بهبود بازده کلید مغناطیسی مورد بررسی قرار گرفته است. این روش بهطور بهینه حلقه هیسترزیس کلید مغناطیسی را کنترل میکند و همچنین اشباع هسته مغناطیسی را وقتی ولتاژ ورودی و فرکانس پالس تغییر میکند، با تنظیم مقدار جریان ریست در کلید مغناطیسی، کنترل مینماید. در مرجع [۱۵] طراحي عملي يک منبع تغذيه پالس با ولتاژ بالا با اجراي فناوري کاربيد سيليکون مدرن براي راکتورهاي پلاسما فشار جو اشاره شده که نتایج نشان میدهد ساخت منبع تغذیه با مدارهای کوتاه در راکتور مطمئن بوده و برای هر دو نوع سازه راکتور قابل استفاده است. در مرجع [۱۴] با ارائه مولد توان پالس میکروثانیهای فشرده هدایت شده بوسیله انرژی خورشیدی برای کاربردهای تخلیه مانع دیالکتریک، یک ساختار مدولار با پنلهای خورشیدی، مبدل DC-DC، تثبیتکننده ولتاژ و سیستم شکل گیری پالس ولتاژ بالا بررسی شده است. آزمایشها با بار تخلیه سد دیالکتریک⁴ (DBD) کواکسیال نشان میدهد که مولد توان پالس میکروثانیه فشرده میتواند پالسهای مثبت و منفی، دامنه ولتاژ قابل تنظیم و شکل موجهای پالس قابل تکرار با میزان تکرار پالس مختلف را فراهم کند. همچنین، منبع تغذیه پالس توانایی تحریک DBD در شرایط کار با پارامترهای خروجی قابل تنظیم را دارد.

در میان کلیدهای اشاره شده، کلیدهای مغناطیسی قابلیتهای مناسبی برای کار با سطح ولتاژ-جریان بالا و عملکرد سریع دارند که استفاده از آنها را در محدوده وسیعی از کاربردها میسر میسازد [۱۷،۱۸۱۹۲۰]. گرچه مطالعات فراوانی به ارائه یک سیستم توان پالسی با استفاده از کلیدهای مغناطیسی اشاره کردهاند ولی بحث طراحی خود کلید و ارائه یک الگوریتم جامع جهت طراحی کلید برای یک کاربرد خاص کمتر ارائه شده است. با توجه به اینکه کلیدهای مغناطیسی باید بر اساس کاربرد و متناسب با آن طراحی شوند پس از یک سوییچ نمی توان در کاربردهای مختلف استفاده نمود و نیاز به طراحی کلید متناسب با هر کاربرد ضروری است. بنابراین در این مقاله یک مدل مناسب براساس روابط ریاضی ابتدا تعین می شود. سپس بر اساس ویژگیهای یک کاربرد خاص، طراحی یک IMD ارائه می شود. برای اینکه بتوان طراحی را به کاربردهای مختلف تعمیم داد، یک الگوریتم طراحی ارائه شده که بر اساس نیازمندیهای کاربرد به ارائه کلید اشاره می کند. در نهایت برای اعتبارسنجی نتایج شبیه سازی و طراحی، یک نمونه آزمایشگاهی در محدوده توان پایین با استفاده از المانهای در دسترس ارائه شده است. ساختار مقاله در ادامه به این شرح است. در قسمت دوم طراحی مدار فیناطیسی یالس بیان شده است. در قسمت سوم الگوریتم طراحی مولد توان پالسی اشاره شده است. طراحی مدار فشرده از مناطیسی پالس بیان شده است. می سوم الگوریتم طراحی مولد توان پالیه سید می مولد توان پایین با استفاده از المانهای در دسترس ارائه شده است. ساختار مقاله در ادامه به این شرح است. در قسمت دوم طراحی مدار فشرده ساز مغناطیسی پالس بیان شده است. اشباعپذیر همراه با نتایج شبیهسازی در بخش چهارم ارائه شده است. در بخش پنجم پیادهسازی مدل پیشنهادی همراه با اندازه گیری مشخصه مغناطیسی هسته و نتایج آزمایشگاهی آمده است. در نهایت در بخش ششم نتیجه گیری بیان شده است.

۲- طراحی مدار فشردهساز مغناطیسی پالس

 I_1 از آنجایی که مقاومتهای مدار صرفنظر شده، پس انرژی باید متناوباً بین دو خازن I_2 و 2^2 منتقل گردد ولی چنانچه کلید I_3 از نوع تریستوری باشد باعث می شود که با صفر شدن جریان، انتقال انرژی نیز پایان یابد. همچنین به اشباع رسیدن IS نیز باعث ایجاد یک مسیر با امپدانس کم شده و دیگر انرژی به خازن I_2 باز نمی گردد. در شکل (۲) جریان سلف و ولتاژ خازنها نمایش داده شده است. همان طور که مشاهده می شود جریان سلف سینوسی بوده و یک نیم سیکل را برای شارژ خازن 2^2 طی می کند. ولتاژ خازنهای I_2 و 2^2 نیز به طور سینوسی تغییر نمودهاند و I_2 دشارژ شده و I_2 تا میگردد. چنانچه دو خازن هم ظرفیت باشند، پس از انتقال انرژی، ولتاژ خازن 22 نیز برابر V_{max} می شود. در طراحی سلف اشباع پذیر برای اینکه بیشترین انتقال انرژی اتفاق افتد باید این سلف با رسیدن ولتاژ خازن قبل از خود به ولتاژ ماکزیمم که همه انرژی خازن قبلی را دریافت کرده، به اشباع برسد و از حالت مدار باز به حالت اتصال کوتاه تغییر وضعیت دهد. برای اینکه این اتفاق رخ دهد باید دریافت کرده، به اشباع برسد و از حالت مدار باز به حالت اتصال کوتاه تغییر وضعیت دهد. برای اینکه این اتفاق رخ دهد باید زمان به اشباع رسیدن این سلف تعیین شود تا بتوان آن را با زمان نیم سیکل طبقه قبلی I_1 برابر کرد. در لحظه I_1 اشباع شدن IS انرژی به طور کامل از 2 به C_2 منتقل می گردد به شرط آنکه I_2 بارد. لازه برای اینکه این اتفاق رخ دهد باید تهدن IS انرژی به طور کامل از C_2 به C_3 منتقل می گردد به شرط آنکه I_2 باشد. زمان لازم برای انتقال انرژی از C_2 باز C_3 برای اینکه این انتقال انرژی از C_2 بار ای باع در بار آن را با زمان نیم سیکل طبقه قبلی I_1 برابر کرد. در لحظه I_1 با اشباع شدن IS انرژی به طور کامل از C_2 به C_3 منتقل می گردد به شرط آنکه I_2 جاز L_1 باشد. زمان لازم برای انتقال انرژی از C_2

(1)

$$\tau_{2} = \pi \sqrt{(L_{2} + L_{s})C_{23}} = \pi \sqrt{\frac{(L_{2} + L_{s})C_{23}}{2}}$$

$$V_{\text{max}}$$
Vector I_{2} and $I_{$

$$B(t) = \frac{1}{N \cdot A} \int V_{SI}(t) dt = \frac{V_{max}}{2N \cdot A} \left(t - \frac{1}{\omega} \sin \omega t \right)$$
(7)

که در آن N تعداد دور سیم پیچی سلف SI مطح مقطع هسته مغناطیسی آن و B(t) چگالی شار درون هسته است. t زمان اعمال ولتاژ به سلف بوده و ۵ فرکانس زاویهای مدار رزونانس طبقه قبل است. در این صورت رابطه زمان اشباع با فرض آنکه B_{sat} مقدار چگالی شار اشباع هسته باشد، بهصورت زیر تعیین می گردد.

$$t_{sat} = \tau_1 = \frac{2NAB_{sat}}{V_{max}}$$
(*)

با اشباع شدن هسته SI اندوکتانس آن شدیداً افت کرده به نحوی که اندوکتانس اشباع شده بسیار کمتر از اندوکتانس طبقه قبل بوده و در اینصورت تمامی انرژی خازن C2 از طریق SI به خازن C3 منتقل میگردد.

شکل (۱): ساختار یک مدار فشردهساز مغناطیس پالس Figure (1): Structure of a magnetic pulse compressor circuit

شکل (۲): شکل موجهای یک فشردهساز مغناطیسی پالس به ترتیب: جریان شارژ خازن دوم، ولتاژ خازن اول و ولتاژ خازن دوم Figure (2): Waveforms of a MPC circuit, a) Charging current of second capacitor, b) Voltage of first capacitor, c) Voltage of second capacitor respectively

[۱] شکل (۳): شکل موج ولتاژ – جریان فشردهساز مغناطیسی پالس Figure (3): Waveform of voltage- current of magnetic pulse compressor [1]

به دلیل کوچکی اندوکتانس اشباع، بنابراین انتقال انرژی سریعتر از طبقه قبل بوده و پالس جریانی باریکتری نسبت به طبقه قبل اتفاق میافتد که همان فشردهسازی پالس است. همانطور که در شکل (۴) نشان داده شده، با انتخاب صحیح مقادیر هسته می توان زمان اشباع هسته را با زمان شارژ خازن قبل از آن هماهنگ کرد تا اشباع با شارژ کامل خازن یکی گردد. در اینصورت انرژی خازن قبلی توسط سلف اشباع شده و با فرکانس بالاتری (مدت کوتاهتری) به خازن بعدی منتقل می گردد. در شکل (قسمت وسط) مشخص است که دشارژ خازن 2 بسیار سریعتر از دشارژ خازن ۲۱ اتفاق افتاده است.

۳- الگوريتم طراحي مولد توان پالسي

(۵)

برای طراحی یک مولد توان پالسی با استفاده از مدارهای MPC به یک الگوریتم طراحی نیاز است تا بتوان بر اساس آن و پله به پله تمامی مقادیر المانهای مورد استفاده در مدار را تعیین نمود. در اینجا فرض شده که مدار نهایی با استفاده از n طبقه مدار MPC ساخته شده که ضریب فشردهسازی هر طبقه g_i است. همچنین فرض شده که طراحی برای یک بار مقاومتی R_{load} با اندازه مشخص انجام می شود که ولتاژ و عرض پالس اعمالی به آن به عبارت دیگر V_0 و T نیز مشخص هستند. از آنجا که طراحی بر اساس MPC سری صورت می گیرد پس همه خازنها تا ولتاژ V_0 شارژ می گردند. مقادیر خازنهای طبقات را نیز برابر در نظر گرفته می شوند تا انتقال انرژی از یک خازن به خازن طبقه بعد کامل انجام گیرد. مراحل طراحی به صورت زیر

۱- تعیین مقدار خازنها (C): با توجه به اینکه عرض پالس مطلوب خروجی و بار مقاومتی خروجی مشخص هستند و در لحظه اعمال پالس به بار، کلید مغناطیسی طبقه آخر در حالت اشباع بوده و میتوان آن را اتصال کوتاه فرض کرد، پس در این بازه یک خازن با ولتاژ ۷۰ باید در مقاومت بار تخلیه شود. بر اساس شاخص عرض پالس در نصف دامنه^۵ (FWHM) ، عرض پالس مطلوب با ۱/۶۹ ثابت زمانی مدار RC خروجی برابر است، بنابراین مقدار خازن برابر است با:

$$=\frac{\tau_{\rm p}}{0.69 R_{\rm load}}$$

C

۲- تعیین عرض پالس مدار رزونانس ورودی (τ₀): با توجه به اینکه کلید نیمه هادی S₀ که در ورودی مبدل است محدودیت سرعت و ولتاژ دارد، ممکن است نتواند با هر سرعتی روشن شود و پالس اولیه مناسب را ایجاد کند. به همین دلیل میتوان با توجه به محدودیتهای این کلید عرض پالس این طبقه را انتخاب کرد.

۳- تعیین ضریب فشردهسازی کل (G): ضریب فشردهسازی کل از حاصل ضرب ضرایب فشردهسازی تمام طبقات بهدست آمده و مطابق رابطه (۲) برابر است با:

$$\mathbf{G} = \mathbf{g}_1 \mathbf{g}_2 \dots \mathbf{g}_n = \frac{\tau_0}{\tau_p} \tag{(8)}$$

۴- تعیین تعداد طبقات (n) و ضرایب فشردهسازی هر طبقه: برای تعیین این دو پارامتر انتخابهای زیادی وجود دارد. در اینجا برای سادگی ضرایب طبقات را همگی برابر g در نظر گرفته و فقط هدف تعیین تعداد طبقات مطلوب است. ملاک تعیین n را حجم مینیمم هستههای مغناطیسی انتخاب می شود. برای این کار باید رابطهای بین حجم کل هستهها Voltot و n تعیین شود. با ترکیب روابط مربوط به τ و نرخ فشردهسازی که در آنها پارامترهای سطح مقطع هسته A و طول مسیر مغناطیسی I وجود دارند، می توان حجم هر هسته را تعیین کرد:

$$VOL_{i} = A_{i} \cdot l_{i} = \frac{V_{0}^{2} g^{2} \pi^{2} \mu_{s} C}{4B^{2}} = K \cdot g^{2}$$
(۷)
که ضریب K برای رابطه فوق یک عدد ثابت محسوب می شود. حجم کل هسته های عبارت است از:

$$VOL_{tot} = \sum VOL_{i} = nK \cdot g^{2}$$
(۸)
از آنجایی که ضریب فشر ده سازی همه طبقات برابر است، بنابراین رابطه (۶) به رابطه زیر تبدیل می شود:

$$G = g^{n} \rightarrow g = G^{1/n}$$
(9)

(ج) ولتاژ خازن سوم

شکل (۴): ولتاژ خازن های مدار فشردهساز مغناطیسی پالس به ترتیب: ولتاژ خازن اول، ولتاژ خازن دوم و ولتاژ خازن سوم Figure (4): Voltage of the capacitors of magnetic pulse compressor, a) Voltage of first capacitor, b) Voltage of second capacitor, c) Voltage of third capacitor

$$VOL_{tot} = nK.G^{2/n}$$
 (۱۰)
 $VOL_{tot} = nK.G^{2/n}$ (۱۰)
 $v(t)$ مطلوب n برابر است با:
 $v(t)$ مطلوب n برابر است با:
 $v(t)$ مطلوب n برابر است با:
 $v(t)$ (۱۱)
 $v(t)$ (۱)
 $v(t)$ (۱)
 $v(t)$ (۱)
 $v(t)$ (۱)
 $v(t)$ (۱)
 $v(t)$ (1)
 $v(t)$ (1)

۹- تکرار: از این نقطه چون هسته طبقه قبلی و اندوکتانس اشباع آن مشخص است، طراحی مشابه موردهای ۶، ۷ و ۸ می گردد. یعنی از اینجا دوباره به مرحله ۶ باز گشته تا تعداد دور طبقه قبل تعیین شود. برای تعیین تعداد دور از رابطه تعیین L_s استفاده می شود. سپس به تعیین اندوکتانس اشباع طبقه قبل تر و ... پرداخته شده تا جایی که به طبقه اول رسیده که دیگر نیازی به اشباع شدن سلف روزنانسی طبقه اول نیست.

۱۰ - تعیین ضخامت سیم در کلیدهای مغناطیسی: در این مرحله با توجه به اینکه اندازه تمامی پارامترهای مداری مشخص شده است، میتوان رابطه جریان هر کلید مغناطیسی را تعیین کرد. ضخامت سیم مورد استفاده در هر کلید براساس مقدار موثر جریان عبوری از آن تعیین می گردد. رابطه جریان عبوری از هر سیمپیچ را می توان تعیین کرد، که باید مقدار موثر آن با در نظر گرفتن نرخ تکرار پالس مشخص گردد. پس از آن بر اساس تجربه با در نظر گرفتن نرخ چگالی جریان ۷ آمپر بر مترمربع می توان سطح مقطع مناسب سیمپیچی را تعیین نمود.

۱۱ - در نظر گرفتن اثر پوستی^ع: از آنجایی که پالس سینوسی جریان گذرا از سلفهای اشباع پذیر فرکانس بالایی دارد، اثر پوستی ایجاد شده باعث می شود مقاومت موثر سیم پیچها بسیار بیشتر از مقادیر db آنها باشد و افت ولتاژ قابل ملاحظهای ایجاد کند. به همین دلیل بهجای اینکه از یک سیم با ضخامت محاسبه شده در مرحله ۱۰ استفاده شود از چندین سیم مسی نازکتر روکش دار با ضخامت مجموعی برابر ضخامت مورد نظر استفاده می شود (سیم لیتز^۷). این روش باعث می شود تاثیر جزیان می برابر باشند.

۴- طراحی مولد توان پالسی

ابتدا طراحی یک مدار شامل فشردهساز مغناطیسی پالس بیان میشود. برای این منظور با توجه به تجهیزات و المانهای در دسترس، یک خروجی مشخص با سطح ولتاژ معلوم انتخاب شده و سپس فرایند طراحی انجام می گیرد. با توجه به اینکه از یک سو پروب ولتاژ بالا در دسترس نیست و از سوی دیگر هستههای مغناطیسی با مشخصه مربعی در سایزهای متفاوت قابل دستیابی نیستند، به همین دلیل ولتاژ خروجی مورد نیاز را در سطح ۵۰۰ ولت و با عرض ۵۰۰ نانوثانیه و مقاومت بار ۵ اهم انتخاب می شوند تا یک نمونه آزمایشگاهی از مدار مورد نظر قابل ساخت باشد.

۱–۴– انتخاب هسته

هستههای مغناطیسی مورد استفاده به عنوان سوییچ مغناطیسی در حالت مطلوب باید دارای یک مشخصه مغناطیسی شدیدا غیرخطی باشند. یعنی اینکه حلقه هیسترزیس باید تا حد امکان مربعی باشد و تغییر نفوذپذیری هسته ناگهانی و سریع باشد. در اینصورت سوییچ تدریجا روشن نشده و دفعتا این اتفاق واقع می گردد که به عملکرد ایده آل یک سوییچ نزدیکتر است. به همین دلیل از هستههای پرمالوی مربعی که برای همین کاربرد بهینهسازی شدهاند استفاده می گردد. حلقه هیسترزیس این مواد بهصورت کلی مشابه شکل (۵) است [۲۱،۲۲]. هستههای در دسترس برای این منظور دارای ابعاد مطابق جدول (۱) هستند. این هستهها از روی هم پیچیده شدن یک نوار با ضخامت ناچیز بهدست می آیند که در پایان یک عایق بر روی آنها قرار می گیرد.

۲-۴- مدلسازی سلف اشباع پذیر

برای مدلسازی سلف اشباع پذیر در سیمولینک نرم افزار متلب از رابطه های مغناطیسی حاکم بر سلف استفاده شده و آنها به رابطه های الکتریکی آن مرتبط می شود. در یک سلف اشباع پذیر حتما باید خاصیت اشباع و مشخصه غیرخطی هسته که همان مشخصه B-H هسته است نیز منظور شود. قانون فارادی و آمپر ارتباط بین ولتاژ و چگالی شار و همچنین بین جریان و شدت میدان را در بر دارند که در آن A سطح مقطع هسته سلف، I طول مسیر هسته، N تعداد دور آن، B و H چگالی شار هسته و شدت میدان آن و v و i نیز ولتاژ و جریان سلف هستند.

(۱۳)

$$v = NA \frac{dB}{dt} \rightarrow B = \frac{1}{NA} \int v dt$$

جدول (۱): پارامترهای هستههای مناسب در دسترس

Table (1): Parameters of available magnetic cores					
چگالی اشباع	ار تفاع هسته	قطرخارجى	قطر داخلی	پارامتر	
(تسلا)	(میلیمتر)	(میلیمتر)	(میلیمتر)	شماره هسته	
۰/۷۵	١٠	1	۴.	هسته ۱	
٠/٧۵	١٠	۵۰	٣٠	هسته ۲	

شکل (۵): حلقه هیسترزیس متداول پرمالوی و پرمالوی مربعی Figure (5): Conventional hysteresis loop of Permalloy and square Permalloy

 $Ni = Hl \rightarrow i = \frac{Hl}{N}$ (14)

مشخصه اشباع نیز سومین رابطهای است که در مدلسازی به آن نیاز است. این مشخصه نیز ارتباط بین H و B را در هسته نشان می دهد. برای اعمال این مشخصه می توان از یک جدول جستجو استفاده کرد که مقادیر B به عنوان ورودی و مقادیر H خروجی آن باشند. در این صورت مطابق شکل (۶) ابتدا ولتاژ دو سر سلف از نقطههای ۱ و ۲ اندازه گیری شده و از روی آن مطابق رابطه (۱۳) چگالی شار محاسبه می شود. با استفاده از جدول جستجو مقدار H متناظر با B مورد نظر، تعیین شده و از رابطه (۱۴) جریان گذرا از سلف تعیین می گردد. به این ترتیب ولتاژ -جریان سلف بر اساس مشخصه مغناطیسی آن به دست آمده که اثر اشباع نیز در آن لحاظ شده است. شکل (۷) بلوک دیا گرام پیاده شده در سیمولینک را نشان می دهد.

۳-۴- شبیهسازی

براساس هستههای در دسترس و با توجه به مقادیر ولتاژ و زمان انتخابی برای خروجی با استفاده از الگوریتم موجود طراحی مدار MPC انجام می شود. شکل (۸) مدار مورد نظر را نشان می دهد. در این مدار از منبع متغیر V_s به همراه ترانسفورمر افزاینده و مقاومت R و دیود D برای ایجاد ولتاژ db، ۵۰۰ ولت V_0 استفاده شده است. برای هر نرخ تکرار پالس، مقدار ولتاژ منبع V_s به نحوی انتخاب می شود تا ولتاژ V_0 در خازن C نا 5 ذخیره شود. سوییچ S برای فعال کردن مدار استفاده می شود. این سوییچ باید جریان را از C به C_1 منتقل کند و در انتهای نیم سیکل که جریان L صفر می شود، خاموش گردد تا خازن C_2 مجددا در جهت عکس شارژ نشود. به همین دلیل یک تریستور بهترین گزینه برای این سوییچ است. با توجه به این که تریستورهای سریع که برای سوییچزنی فرکانس بالا مناسب هستند، در دسترس نیست، از یک ماسفت به همراه دیود سریع سری شده است. مود است. مقادیر مدار مطابق الگوریتم طراحی در جدول (۲) آمده است.

جریان عبوری از سلفها فرکانس بالایی دارد، بنابراین اثر پوستی شدیدی در سیمپیچی آنها ایجاد میکند که باعث می شود مقاومت الکتریکی آنها عدد بزرگی شود و افت قابل توجه در آنها ایجاد گردد. برای غلبه بر این مشکل از سیمپیچی لیتز برای همه سلفها استفاده می شود. در این صورت مقاومت الکتریکی سیمپیچیها را می توان قابل صرفنظر در نظر گرفت. در شکل (۹) ولتاژ خازن ۲۱نشان داده شده است. این خازن تا حد ۷۵ شارژ شده و در لحظه ۲۰ میکرو ثانیه سوییچ ا

شکل (۶): ساختار مدلسازی یک سلف اشباع پذیر Figure (6): Modeling of saturable inductor

شکل (۷): بلوک دیاگرام سلف اشباع پذیر در سیمولینک Figure (7): Diagram of Saturable Inductor in Matlab/Simulink

		SI2 SI2 Rload
--	--	---------------------

شکل (۸): ساختار مدار پیاده سازی شده Figure (8): Structure of implemented circuit

جدول (۲): مقادیر المانهای مدار

مقدار یا نوع	سمبل	پارامتر
۱۴۵ نانوفاراد	C_1, C_2, C_3	خازنهای مدار
۲/۱ میلیهانری	L_1	سلف روزنانس
۴۳	N _{SI1}	تعداد دور سیمپیچی هسته ۱
۵	N _{SI2}	تعداد دور سیمپیچی هسته ۲
1/۵ ميكروثانيه	$\tau_{\scriptscriptstyle 1}$	زمان اشباع هسته ۱
۳۸/۵ میکروثانیه	$ au_2$	زمان اشباع هسته ۲
FQPF7N80	S_1	سوييچ
1N4007	D_1	ديود معمولى
BYT08-800	D ₂	ديود سريع

با وصل شدن این سوییچ ولتاژ خازن C₁ از طریق L₁ به خازن C₂ منتقل می گردد. از آنجایی که خازنهای مدار برابر هستند، در بازه C₁ کاملا دشارژ شده و ولتاژ C₂ از صفر به V₀ میرسد. مدت دشارژ C₁ وشارژ C₂ که باید با زمان به اشباع رسیدن هسته یک برابر باشد، مطابق محاسبات ۳۸/۵ میکروثانیه بوده که در شکل مشخص است.

در شکل (۱۰) ولتاژ خازن C2 نشان داده شده که از صفر به V0 رسیده است. در طی این زمان هسته یک به اشباع رفته و در انتهای بازه SI1 وصل میگردد. در اینصورت انرژی ذخیره در C2 بهطور کامل به C3 منتقل میگردد.

شکل (۱۱) ولتاژ C3 را نشان میدهد که در طی ۵/۱ میکروثانیه شارژ شده و به V0 میرسد و این مدت زمانی است که لازم است تا هسته دوم که سطح مقطع کوچکتر و تعداد دور کمتری دارد به اشباع برود. با اشباع هسته دوم، اندوکتانس آن به مقدار ناچیز ۲۵ نانوهانری میرسد که معادل ۰/۰۵ اهم در فرکانس رزونانس بوده و میتوان آن را اتصال کوتاه فرض کرد. در اینصورت همه ولتاژ خازن به ناگهان بر روی مقاومت بار افتاده و خازن C3 بهصورت نمایی شروع به دشارژ در مقاومت بار میکند. شکل (۱۲) ولتاژ بار را نمایش میدهد که با اشباع SI2 به ناگهان با ولتاژ C3 برابر شده و پس از آن به صورت نمایی شروع به کاهش میکند. با توجه به شاخص عرض پالس FWHM و مطابق روابط عرض پالس مطلوب در حدود ۵۰۰ نانوثانیه است که در شکل مشخص است.

شکل (۱۳) جریان خازن C₂ را نشان میدهد که در بازه طولانیتر ۳۸/۵ میکروثانیه شارژ شده و حداکثر جریان آن به ۵ آمپر میرسد و در بازه کوتاهتر ۱/۵ میکروثانیه دشارژ میگردد که حداکثر ۷۰ آمپر است.

شکل (۱۴) جریان شارژ و دشارژ خازن C₃ را نشان میدهد که در مدت شارژ شده و در طی ۵۰۰ نانوثانیه در بار مقاومتی دشارژ می گردد. شکل (۱۵) نیز جریان بار مقاومتی را نشان میدهد که باید در حدود ۱۰۰ آمپر باشد، ولی مقداری از آن کمتر است. دلیل این مسئله این است که خازن C₃ دقیقا تا V⁰ شارژ نشده و این امر به خاطر گرد کردن عدد تعداد دور سیمپیچیها در طراحی است.

۵- پیادەسازى

در این قسمت قبل از این که به بررسی نتایج تست اشاره شود، ابتدا روش عملی اندازه گیری مشخصه هیسترزیس هسته ارائه میشود و سپس نتایج تست مدار با هسته مورد نظر بررسی خواهند شد.

۱–۵– اندازهگیری مشخصه مغناطیسی هسته

با توجه به اینکه مشخصههای مغناطیسی که توسط تولیدکننده ارائه می شود، کلی بوده و دارای تلرانس است، باید مشخصه مغناطیسی هسته در آزمایشگاه اندازه گیری شود. به همین دلیل به یک ساختار تست برای اندازه گیری این مشخصه نیاز است.

شکل (۱۵): جریان بار خروجی Figure (15): Current of R_{LOAD}

شکل (۱۶): ساختار سیستم اندازه گیری مشخصه مغناطیسی هسته Figure (16): Structure of the magnetic characteristic measurement system

شکل (۱۷): شکل موج ولتاژ – جریان اندازه گیری شده از تحریک سیم پیچی (ولتاژ سینوسی و جریان غیرسینوسی است) Figure (17): Waveforms of measured voltage- current of excited winding (sinusoidal voltage and nonsinusoidal current)

شکل (۱۸): تقویت کننده صوتی کلاس AB برای تقویت سیگنال اعمالی به هسته تحت تست Figure (18): Class AB Amplifier for amplifying the applied signal to the core under test

مشخصه مغناطیسی هسته عبارت است از نمودار تغییرات چگالی شار هسته B برحسب تغییرات شدت میدان سیمپیچی H. اما اندازه گیری مستقیم این پارامترها مقدور نیست و یا مشکل است، بنابراین مشخصه را بهصورت غیرمستقیم با اندازه گیری ولتاژ-جریان سیمپیچی و تبدیل آنها به پارامترهای مورد نیاز تعیین میشود.

شکل (۱۹): مشخصه هیسترزیس حاصل از اندازه گیری برای هسته پرمالوی Figure (19): Measured loop for Permalloy core

شکل (۲۰): هسته های شماره ۱ و ۲ با سیم پیچی لیتز Figure (20): Cores #1 and #2 with litz windings

C₂ وC₁ (**۲۱**): ولتاژ خازنهای C₁ و Figure (21): Voltages of C1 and C2

شکل (۱۶) ساختار مدار تست مورد نیاز را نشان میدهد. در این ساختار یک سیگنال سینوسی با فرکانس مورد نظر به یک تقویت کننده اعمال می گردد تا قابلیت جریاندهی آن افزایش یابد. برای تقویت سیگنال از یک تقویت کننده صوتی موجود در بازار استفاده شده است. سیگنال تقویت شده به سیمپیچی اولیه هسته اعمال می گردد و جریان عبوری از آن اندازه گیری می شود. مطابق قانون آمپر این جریان متناسب با H است. ولتاژ سیمپیچی ثانویه (یا اولیه) نیز باید اندازه گیری گردد. شکل (۱۷) مقادیر اندازه گیری شده ولتاژ و جریان سلف را نشان می دهند. در این شکل ولتاژ دو سر سیمپیچی با توجه به سینوسی بودن ولتاژ منبع، سینوسی است ولی به دلیل اشباع، جریان غیرسینوسی شده است

Figure (22): Voltages of C3 and R_{Load}

انتگرال این ولتاژ نیز مطابق قانون فارادی با B متناسب است. انتگرال گیری میتواند بهصورت آنالوگ با استفاده از مدار RC انجام شود و یا ولتاژ اندازه گیری شده در یک نرمافزار بهصورت دیجیتال انتگرال گیری شود. در شکلهای (۱۸) و (۱۹) تقویت-کننده مورد استفاده به همراه مشخصه اندازه گیری شده نشان داده شده است. در این شکل انتگرال گیری بهصورت دیجیتال و در نرمافزار متلب انجام شده است.

۲-۵- نتایج نمونه آزمایشگاهی

در این بخش به بررسی نتایج تست عملی مدار ارائه شده پرداخته می شود و نتایج آن با نتایج شبیه سازی انجام شده مقایسه می گردند. با توجه به طراحی و شبیه سازی های انجام شده در این مرحله نتایج نمونه آزمایشگاهی مدار MPC دو-طبقه ارائه شده است. شکل (۲۰) سلف های اشباع پذیر مورد استفاده در مدار با کمک سیم پیچی لیتز را نشان می دهد.

در شکل (۲۱) ولتاژ خازنهای C₁ و C₂ نشان داده شده است. برای اندازه گیری ولتاژ از یک تقسیم مقاومتی با مقاومتهای ۳۳۰ کیلواهم و ۲۲ کیلواهم استفاده از پروب معمولی به راحتی ۳۳۰ کیلواهم و ۲۲ کیلواهم استفاده شده تا ولتاژ ۵۰۰ ولت را به ۳۰ ولت تبدیل نماید و با استفاده از پروب معمولی به راحتی اندازه گیری شود. همان طور که مشاهده می شود دامنه ولتاژ خازن C1 در ۵۰۰ ولت بوده ولی به دلیل افت روی سلف، خازن C2 ولتاژ کمتری دارد. در شکل (۱۹) نیز ولتاژ خازن C3 و بار خروجی نشان داده شدهاند. افت ولتاژ روی کلید باعث شده این دو

۶- نتیجهگیری

در این مقاله ابتدا الگوریتمی برای طراحی یک مدار MPC چند-طبقه بیان شد که براساس آن با داشتن مقادیر مطلوب ولتاژ خروجی، عرض پالس خروجی و مقدار مقاومت بار خروجی به صورت مرحله به مرحله پارامترهای مدار نهایی مشخص شدند. سپس با انتخاب پارامترهای مطلوب برای یک مدار، پارامترهای آن مشخص شد و نتایج شبیه سازی مدار نشان داده شد. نتایج شبیه سازی ها نشان دادند که با استفاده از این الگوریتم به آسانی می توان یک مدار MPC به طور صحیح طراحی شود. در نهایت برای نشان دادن درستی نتایج شیبه سازی یک نمونه آزمایشگاهی تست و نتایج آن نشان داده شد.

References

مراجع

J.H. Rhee, Y.M. Cho, S.H. Kim, K.C. Ko, "Design for compression improvement of a magnetic pulse compressor by using a multiwinding magnetic switch", IEEE Trans. on Plasma Science, vol. 45, no. 12, pp. 3252-3257, Dec. 2017 (doi: 10.1109/TPS.2017.2767067).

- [2] J.H. Rhee, Y.M. Cho, J.E. Baek, S.H. Kim, C.J. Lee, K.C. Ko, "Design of a low-stray inductance magnetic switch for high compression of the pulse width in a magnetic pulse compressor", IEEE Trans. on Plasma Science, vol. 46, no. 7, pp. 2599-2604, July 2018 (doi: 10.1109/TPS.2018.2841040).
- [3] R. Narsetti, R.D. Curry, K.F. Mcdonald, T.E. Clevenger, L.M. Nichols, "Microbial inactivation in water using pulsed electric fields and magnetic pulse compressor technology", IEEE Trans. on Plasma Science, vol. 34, no. 4, pp. 1386-1393, Aug. 2006 (doi: 10.1109/TPS.2006.878386).
- [4] S. Li, J. Gao, H. Yang, D. Zhu, B. Qian, Y. Cui, Q. Wu, Jun Zhang, "Investigation on adjustable magnetic pulse compressor in power supply system", IEEE Trans. on Power Electronics, vol. 34, no. 2, pp. 1540-1547, Feb. 2019 (doi: 10.1109/TPEL.2018.2830106).
- [5] J. Rhee, S. Kim, J. Baek, K. Ko, "Method for self-resetting of magnetic switches in a magnetic pulse compressor without additional reset circuits", IEEE Trans. on Plasma Science, vol. 46, no. 10, pp. 3708-3712, Oct. 2018 (doi: 10.1109/TPS.2018.2860975).
- [6] A.S. Druzhinin, V.G. Kuchinsky, B.A. Larionov, A.G. Roshal, V.P. Silin, V.F. Soikin, "Pulse power systems using inductive energy storage", IEEE Trans. on Magnetics, vol. 28, no. 1, pp. 410-413, Jan. 1992, doi: 10.1109/20.119898.
- [7] J. Liu, X. Li, Y. Chi, J. Li, D. He, X. He, G. Pei, L.Shang, "Development of a solid-state, high-current, repetitive pulse power system for positron source prototype", IEEE Trans. on Plasma Science, vol. 50, no. 1, pp. 88-96, Jan. 2022 (doi: 10.1109/TPS.2021.3132149).
- [8] Z. Yang, K. Wang, P. Zhu, P. Liu, Q. Zhang, C. Xu, H. Jian, R. Shen, "A reusable planar triggered spark-gap switch batched-fabricated with PCB technology for medium- and low-voltage pulse power systems", Defence Technology, vol. 17, no. 4, pp. 1572-1578, Aug. 2021 (doi: 10.1016/j.dt.2020.11.017).
- [9] R. Xiao, G. Wang, L. Fu, F. Ma, C. Li, R. Huang, X. Hao, "An adaptive hybrid dynamic state estimation method of the medium-voltage DC integrated power system with pulse load", International Journal of Electrical Power and Energy Systems, vol. 134, Article Number: 107441, Jan. 2022 (doi: 10.1016/j.ije pes.2021.107441).
- [10] L. Xu, J. Zhang, J. Liu, H. Wang, J. Dong, "Development of a 200-kJ capacitive pulsed power system for vehicular electrothermal-chemical launcher", IEEE Trans. on Plasma Science, vol. 48, no. 10, pp. 3378-3385, Oct. 2020 (doi: 10.1109/TPS.2020.3005954).
- [11] M. Jafarboland, M. Peyvandi, "Multi-objective optimization of pulsed power supply for a railgun", Journal of Intelligent Procedures in Electrical Technology, vol. 2, no. 6, pp. 25-30, Aug. 2011 (dor: 20.1001.1.2322-3871.1390.2.6.3.9).
- [12] M. Song, D. Le, B. Go, M. Park, I. Yu, "Design of an attractive force circuit of pulsed power system for multistage synchronous induction coilgun", IEEE Trans. on Plasma Science, vol. 46, no. 10, pp. 3606-3611, Oct. 2018 (doi: 10.1109/TPS.2018.2827372).
- [13] Y. Liu, S. Liu, Y. Han, Y. Ge, Q. Zhang, F. Lin, "Optimization design of a repetitive nanosecond pulse generator based on saturable pulse transformer and magnetic switch", IEEE Trans. on Plasma Science, vol. 43, no. 9, pp. 3277-3285, Sept. 2015 (doi: 10.1109/TPS.2015.2459102).
- [14] S. Kim, M. Ehsani, "Control and analysis of magnetic switch reset current in pulsed power systems", IEEE Trans. on Power Electronics, vol. 29, no. 2, pp. 529-533, Feb. 2014 (doi: 10.1109/TPEL.2013.2269908).
- [15] J. Kołek, M. Hołub, "Practical design of a high-voltage pulsed power supply implementing sic technology for atmospheric pressure plasma reactors", Applied Sciences, vol. 9, no. 7, Article Number: 1451, April 2019 (doi: 10.3390/app9071451).
- [16] Z. Fang, Y. Shi, F. Liu, R. Zhou, "Compact microsecond pulsed power generator driven by solar energy for dielectric barrier discharge applications", IEEE Trans. on Dielectrics and Electrical Insulation, vol. 26, no. 2, pp. 390-396, April 2019 (doi: 10.1109/TDEI.2018.007725).
- [17] M. Manoochehri, J. Faiz, G. Shahgholian, "Improving the drive system of permanent magnet linear synchronous motor based on direct thrust force control applying space vector modulation", Journal of Intelligent Procedures in Electrical Technology, vol. 3, no. 11, pp. 41-52, Sept. 2013 (dor: 20.1001.1.23223871.13-91.3.11.6.9).
- [18] M. Watanabe, J. Kamiya, T. Takayanagi, "Design and circuit simulation of a magnetic switching system for kicker magnet power supply of 3 GeV RCS in J-PARC", IEEE Trans. on Applied Superconductivity, vol. 20, no. 3, pp. 1681-1684, June 2010 (doi: 10.1109/TASC.2010.2040612).
- [19] W. Ding, H. Ren, Q. Zhang, L. Yang, "Repetitive frequency marx generator based on magnetic switches and its application in dielectric barrier discharge", IEEE Trans. on Plasma Science, vol. 40, no. 10, pp. 2373-2378, Oct. 2012 (doi: 10.1109/TPS.2011.2174807).
- [20] A. Soldoozy, A. Esmaeli, H. Akbari, S.Z. Mazloom, "Optimal design of power transformers with the help of a new innovative algorithm to minimize the cost and electromagnetic forces applied to the coil", ", Journal of Novel Researches on Electrical Power, vol. 10, no. 2, pp. 53-64, 2021 (dor: 20.1001.1.23222468.1400.10-.2.6.3).

- [21] J. García, M. Méndez, S. González, V. Vega, R. Caballero, V.M. Prida, "2 Electrochemical methods assisted with ALD for the synthesis of nanowires", Magnetic Nano- and Microwires, pp. 21-60, Second Edition, Woodhead Publishing, 2020 (ISBN: 9780081028322).
- [22] A.V. Svalov, I.R. Aseguinolaza, A. Garcia-Arribas, I. Orue, J.M. Barandiaran, J. Alonso, M.L. FernÁndez-Gubieda, G.V. Kurlyandskaya, "Structure and magnetic properties of thin permalloy films near the "Transcritical" state", IEEE Trans. on Magnetics, vol. 46, no. 2, pp. 333-336, Feb. 2010 (doi: 10.1109/TMAG.2009.2 032519).

زيرنويسها

- 1. Magnetic pulse compressor
- 2. Electric milk pasteurization
- 3. Saturable pulse transformer
- 4. Dielectric barrier discharge
- 5. Full width at half maximum
- 6. Skin effect
- 7. Litz wire